

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 378/2025
15.01.2026. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Јасмине Симовић, Радославе Мађаров, Зорице Булајић и Ирене Вуковић чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Перишић адвокат из ..., против туженог „Електропривреда Србије“ АД Београд, Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, чији је пуномоћник Сабахудин Тахировић адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 272/24 од 02.07.2024. године, у седници одржаној дана 15.01.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 272/24 од 02.07.2024. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 272/24 од 02.07.2024. године и пресуда Основног суда у Убу П1 14/23 од 29.08.2023. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Убу П1 14/23 од 29.08.2023. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да на име накнаде штете по основу разлике зараде за период од 01.01.2021. године до 31.12.2022. године исплати тужиоцу новчане износе наведене у том ставу изреке са затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате, као и да на те износе уплати за тужиоца доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање запослених. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да на име трошкова парничног поступка плати тужиоцу износ од 84.398,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 272/24 од 02.07.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Убу П1 14/23 од 29.08.2023. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је, на основу члана 404. ЗПП, благовремено изјавио ревизију из свих законских разлога.

Према наведеној одредби (став 1) ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначи судска пракса или да ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, посебна ревизија туженог у овом спору је дозвољена ради тумачења права у примени одредби Колективног уговора туженог, због чега је на основу члана 404. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је у 2021. години вршио обрачун и исплату зараде тужиоцу по просечној вредности радног сата у износу од 220,83 динара, која је нижа од просечне вредности радног сата у 2020. години (225,88 динара), а у 2022. години зарада је обрачунавана по просечној вредности радног сата од 218,38 динара која је нижа од просечне вредности радног сата у 2021. години (220,83 динара).

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је у периоду од 01.01.2021. године до 31.12.2022. године тужиоцу исплаћивана нето зарада супротно члану 31. став 3. Посебног колективног уговора туженог и тако му проузрокована штета у висини утврђеној налазом и мишљењем судског вештака, због чега су усвојили тужбени захтев.

По оцени Врховног суда, основани су наводи ревидента да су нижестепени судови у овом спору погрешно применили материјално право, због чега чињенично стање није у потпуности утврђено.

Одредбом члана 104. Закона о раду, поред осталог, прописано је: да запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом или уговором о раду (став 1); да се запосленима гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности који остварују код послодавца (став 2); да у случају повреде права из става 2. тог члана, запослени има право на накнду штете (став 5). Према члану 105. наведеног закона, зарада из члана 104. став 1. тог закона састоји се од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и слично) и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду (став 1), а под зарадом у смислу става 1. тог члана сматра се зарада која садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде (став 2).

Одредбом члана 107. Закона о раду, поред осталог, прописано је да се основна зарада одређује на основу услова утврђених правилником, потребних за рад на пословима за које је запослени закључио уговор о раду и времена проведеног на раду (став 1), и да се општим актом утврђују елементи за обрачун и исплату основне зараде и зараде по основу радног учинка из става 1. и 2. тог члана (став 3).

Према члану 1. Закона о раду, права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада, уређују се тим законом и посебним законима, у складу са закљученим међународним конвенцијама (законско уређење односа у раду), као и колективним уговором и уговором о раду, а правилником о раду, односно уговором о раду - само када је то законом одређено (аутономно уређење односа у раду).

Законом о раду је прописано да колективни уговор, у складу са законом и другим прописом, уређује права, обавезе и одговорности из радног односа, поступак за његово новелирање, односно учеснике колективног уговора и друга питања од значаја за запосленог и послодавца (члан 240. став 1); да се може закључити као општи, посебни и код послодавца (члан 241); да посебни колективни уговор за јавна предузећа и јавне службе закључују оснивач, односно орган који он овласти и репрезентативни синдикат (члан 246. став 1). Суштина колективног уговора је да се његово правно дејство односи на све запослене, без обзира да ли су они индивидуално дали сагласности за његово закључење.

Посебним колективним уговором за Електропривреду Србије („Службени гласник Републике Србије“ број 15/15 ... 16/21), у члану 28. предвиђено је да се зарада запослених утврђује уговором о раду у складу са колективним уговором, а за лица која обављају послове директора у складу са одлукама надлежних органа послодавца; да се запосленима гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности коју остварују код послодавца; да се зарада састоји од зараде коју је запослени остварио за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и слично) и других примања запосленог у складу са уговором о раду и колективним уговором; да се под зарадом сматра зарада која садржи порез и доприносе који се плаћају из зараде. Одредбом члана 29. тог посебног колективног уговора прописано је да се зарада за обављени рад и време проведено на раду састоји од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде, а чланом 30. да се основна зарада утврђује на основу коефицијента посла радног места, вредности радног сата и месечног фонда остварених сати рада. Према члану 31. означеног посебног колективног уговора, вредност радног часа споразумно, у складу са Годишњим програмом пословања, утврђују послодавац, односно директор јавног предузећа Електропривреда Србије, директор јавног предузећа, директор ОДС, директор привредног друштва које је основало јавно предузеће Електропривреда Србије и репрезентативни синдикати јавног предузећа, односно репрезентативни синдикати привредног друштва које је основало јавно предузеће Електропривреда Србије; просечну вредност радног сата за наредну годину, споразумно утврђују послодавац и синдикат, пре доношења Годишњег програма пословања и она у текућој календарској години не може бити мања од просечне зараде у претходној календарској години. Одредбом члана 33. посебног колективног уговора предвиђено је да се новчани износ основне зараде запосленог, који је одређен уговором о раду, обрачунава множењем последње познате вредности радног часа коефицијентом посла радног времена и месечног фонда од 174 часова рада, те да се новчани износ основне зараде утврђен уговором о раду запосленог мења у зависности од промене вредности радног часа и месечног фонда остварених часова рада у месецу за који се зарада обрачунава.

Следствено изложеном, по становишту ревизијског суда, под просечном зарадом предвиђеном у члану 31. став 3. посебног колективног уговора за

Електропривреду Србије сматра се просечна зарада послодавца. Колективни уговор је резултат споразума постигнутог између учесника преговарања о просечној вредности радног часа за све запослене. То је у складу са правном природом колективног уговора да производи правно дејство за сва лица која припадају одређеној групи (колективу), што значи да учесници колективног преговарања не преговарају о просечној заради за сваког појединог члана колектива, већ за колектив као целину.

У овом случају, нижестепени судови су закључак о исплати ниже зараде засновали на налазу и мишљењу судског вештака који је, сагласно датом задатку, као параметар за утврђење евентуалне разлике у исплаћеној заради користио просечну зараду у текућој календарској години у односу на претходну календарску годину за тужиоца - утврђујући просечну вредност радног сата за тужиоца у 2020, 2021. и 2022. години, иако је по члану 31. став 3. посебног колективног уговора требало утврдити просечну зараду свих запослених код туженог, ради утврђења да ли је тужиоцу у текућој календарској години исплаћена зарада нижа од просечне у претходној години.

Из тих разлога, обе нижестепене пресуде у укинute и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће, имајући у виду изложено тумачење одредби посебног колективног уговора о заради и просечној заради запослених, правилно утврдити чињенично стање да би имао могућност да одлучи о захтеву тужиоца за исплату разлике између зараде плаћене у 2021. и 2022. години и просечне зараде у претходним календарским годинама.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Са свега наведеног, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић